

Correctievoorschrift VMBO-GL en TL

2005

tijdvak 2

MAATSCHAPPIJLEER 2 CSE GL EN TL

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel

1 REGELS VOOR DE BEOORDELING

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.-v.b.o. Voorts heeft de CEVO op grond van artikel 39 van dit Besluit de Regeling beoordeling centraal examen vastgesteld (CEVO-02-806 van 17 juni 2002 en bekendgemaakt in Uitleg Gele katern nr 18 van 31 juli 2002).

Voor de beoordeling zijn de volgende passages van de artikelen 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door de CEVO.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de gecommiteerde toekomen.
- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door de CEVO.
- 4 De examinerator en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Komen zij daarbij niet tot overeenstemming, dan wordt het aantal scorepunten bepaald op het rekenkundig gemiddelde van het door ieder van hen voorgestelde aantal scorepunten, zo nodig naar boven afgerond.

2 ALGEMENE REGELS

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de CEVO-regeling van toepassing:

- 1 De examinerator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.

- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examiner en door de gecommitteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
 - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
 - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
 - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
 - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
 - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
 - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;
 - 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
 - 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Voor een juist antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal punten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar een keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examiner of de gecommitteerde meent dat in een toets of in het beoordelingsmodel bij die toets een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof toets en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan de CEVO. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.

Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.

De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.

Voor de beroepsgerichte programma's in de basisberoepsgerichte leerweg geldt:

De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de door het bevoegd gezag gegeven regels.

N.B. Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht.

3 VAKSPECIFIEKE REGELS

Voor dit centraal schriftelijk examen Maatschappijleer 2 GL en TL kunnen maximaal 63 scorepunten worden behaald.

4 BEOORDELINGSMODEL

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt één punt toegekend.

DE MULTICULTURELE SAMENLEVING

- 1 C
- 2 **maximumscore 2**
 - Surinamers en Antillianen/Arubanen 1
 - gegeven uit de tabel: Deze groepen hebben het grootste percentage betaald werk 1
- 3 B
- 4 D
- 5 **maximumscore 1**

Juiste antwoorden zijn (één van de volgende):

 - Er was gebrek aan werknemers die laag geschoold werk wilden doen.
 - Er was een tekort aan arbeiders.
 - Er was een krappe arbeidsmarkt.
- 6 **maximumscore 2**

Juiste antwoorden zijn:

 - Een politiek-juridisch vraagstuk 1
want (één van de volgende):
 - het gaat om het verlenen van vergunningen door de overheid
 - het gaat om een overheidsmaatregel om de integratie van allochtonen te bevorderen.
 - Een sociaal-cultureel vraagstuk 1
want (één van de volgende):
 - het gaat over de relatie tussen de allochtone moslimcultuur en de Nederlandse cultuur.
 - Het is de bedoeling dat imams goed op de hoogte zijn van de Nederlandse samenleving en cultuur.

Opmerking

Alleen een punt toekennen bij een juist argument.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

○ 7 **maximumscore 2**

Juiste argumenten zijn (twee van de volgende):

- de kosten van het asielbeleid
- de asielprocedure duurt te lang
- de kosten voor de sociale zekerheid
- de geringe beheersbaarheid van een aantal problemen zoals werkloosheid
- idem voor het woningtekort
- Migratie belemmert integratie / Het lukt de overheid niet om de minderheden voldoende te integreren.
- de relatief slechte maatschappelijke positie van allochtone groepen
- concentratie van allochtone groepen in de grote steden
- vrees voor conflicten tussen allochtone en autochtone bevolkingsgroepen
- om ervoor te zorgen dat de echte asielzoeker wel toegelaten kan worden
- Er ontstaat maatschappelijke onrust als veel mensen met een niet-westerse cultuur worden toegelaten.
- de relatieve 'overbevolking' van Nederland
- Vluchtelingen en asielzoekers wenden politieke of humanitaire redenen voor, terwijl ze eigenlijk om economische redenen naar Nederland zijn gekomen.
- om juist de echte vluchtelingen te kunnen helpen
- Nederland zal niet een ruimhartiger beleid voeren dan de ons omringende landen.

per juist argument

1

○ 8 **maximumscore 2**

- opvatting 1
- opvatting 4

1

1

● 9 **B**

○ 10 **maximumscore 2**

Juiste redenen zijn (twee van de volgende):

- Thuis wordt vaak de eigen taal gesproken waardoor het leren van goed Nederlands wordt belemmerd.
- Ouders zijn veelal laag opgeleid.
- Ouders zijn vaak niet goed bekend met het Nederlands onderwijs.
- Ouders stimuleren hun kinderen onvoldoende om te leren / kunnen geen hulp geven bij huiswerk maken.
- De woonomstandigheden zijn soms niet optimaal om rustig huiswerk te kunnen maken.

per juiste reden

1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

- 11 **maximumscore 1**
 Voorbeelden van juiste antwoorden zijn (één van de volgende):
 → Er zijn leerkrachten die minder prestaties verwachten van allochtone leerlingen dan van autochtone leerlingen.
 → Leermiddelen zijn vaak niet geschikt voor allochtone leerlingen.
 → Er wordt op school te gemakkelijk van uitgegaan dat iedereen goed Nederlands begrijpt.
 → Veel Turkse en Marokkaanse jongeren komen uit gezinnen waarvan de vader/ouders een lagere maatschappelijke positie hebben / laag of ongeschoold werk hebben gedaan. Kinderen uit deze zogenaamde lagere sociaal-economische milieus hebben minder kansen op hoger onderwijs dan kinderen van ouders met meer inkomen en opleiding.
- 12 **D**
- 13 **maximumscore 2**
 Ik herken de 'wij-cultuur', omdat het zorgen voor de ouders hoort bij het gevoel dat de familie heel belangrijk is / centraal staat. Dit is een kenmerk van de 'wij-cultuur'.
- 14 **maximumscore 2**
- Argumenten vanuit de politiek-juridische invalshoek zijn (één van de volgende):
 - Discriminatie is bij **wet** verboden.
 - Discriminerend gedrag is in strijd met belangrijke waarden in een **rechtsstaat** (namelijk gelijkwaardigheid en respect).
 - Alle burgers zijn voor **de wet** gelijk (kenmerk parlementaire democratie)
 - In een **democratie** behoort men respect te hebben voor minderheden.
 - Argumenten vanuit de sociaal-culturele invalshoek zijn (één van de volgende):
 - Discriminerend gedrag is in strijd met belangrijke waarden namelijk gelijkwaardigheid en respect.
 - Discriminerend gedrag is kwetsend.
 - Discriminerend gedrag roept geweld op / roept spanningen op tussen bevolkingsgroepen.
- 15 **B**
- 16 **A**
- POLITIEK EN BELEID**
- 17 **maximumscore 2**
 De twee volgende grondrechten:
- vrijheid van meningsuiting 1
 - vrijheid van godsdienst 1
- 18 **B**
- 19 **A**
- 20 **C**

Vraag	Antwoord	Scores
○ 21	maximumscore 2	
	• Ze streven een bepaald belang na (namelijk de wens om een ondergrondse parkeergarage te bouwen)	1
	• Ze proberen de politieke besluitvorming te beïnvloeden	1
● 22	D	
● 23	D	
● 24	D	
○ 25	maximumscore 1	
	bij 1: christen-democratische	
	bij 2: liberale	
	<i>Opmerking</i>	
	<i>Alleen 1 punt toekennen als beide antwoorden juist zijn.</i>	
● 26	A	
○ 27	maximumscore 1	
	Juiste argumenten zijn (één van de volgende):	
	→ De inspraak/betrokkenheid van de burgers in de besluitvorming wordt groter.	
	→ De burger is directer betrokken bij de besluitvorming. De democratie wordt beter.	
● 28	B	
○ 29	maximumscore 1	
	Er is geen sprake van een politiek probleem, omdat (één van de volgende):	
	→ het geen probleem van het samenleven van mensen is.	
	→ het geen sociaal probleem is.	
	→ het om een natuurverschijnsel gaat.	
	→ de politiek er niet bij betrokken is.	
● 30	C	
○ 31	maximumscore 2	
	Voorbeeld van hoofdtak 1 het voorbereiden van besluiten is:	
	• “Zij maken plannen, adviseren en ondersteunen gedeputeerden bij hun werk.” (regels 9-10)	1
	Voorbeeld van hoofdtak 2 het uitvoeren van besluiten is:	
	• “Aan de oever van een kanaal leggen ze nieuwe beschoeiingen aan.” (regels 2-3)	1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

ANALYSE MAATSCHAPPELIJK VRAAGSTUK: ROKEN

- **32 maximumscore 4**
 Kenmerken van een maatschappelijk vraagstuk en bijbehorende voorbeelden zijn:
- Kenmerk 1: Het moet gaan om een probleem waarbij veel mensen betrokken zijn.
 Voorbeeld uit tekst 26: Veel jongeren kunnen verslaafd raken aan roken.
 Voorbeeld uit tekst 27: Veel mensen hebben last van roken, daarom krijgen mensen het recht op een rookvrije werkplek.
 - Kenmerk 2: Er moet sprake zijn van een sociaal probleem. / Veel mensen vinden roken ongewenst. / Het verschijnsel is in strijd met bepaalde waarden.
 Voorbeeld uit tekst 26: Jongeren kunnen verslaafd raken aan roken. / Jongeren lopen gevaar.
 - Kenmerk 3: Een grote / invloedrijke groep mensen of instelling brengt het vraagstuk onder de aandacht van de media en daardoor onder de aandacht van de publieke opinie (en de overheid).
 Voorbeeld uit tekst 26: Het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu vermeldt het gevaar van roken voor jongeren in een rapport en de media brengen dit in het nieuws.
 - Kenmerk 4: Het probleem / vraagstuk kan door gemeenschappelijke actie (collectieve actie) of door de politiek / de overheid worden opgelost/aangepakt.
 Voorbeeld uit tekst 27: De overheid heeft het rookprobleem aanpakt door maatregelen te nemen zoals de invoering van de Tabakswet.
- per juist kenmerk 1
- per juist voorbeeld behorende bij het kenmerk 1
- **33 maximumscore 2**
- instelling 1: Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (tekst 26)
 waarde: gezondheid voor de hele bevolking 1
 - instelling 2: STIVORO (tekst 28)
 norm: niet-roken / rookverbod / mensen waarschuwen tegen de gevaren van roken 1
- **34 D**
- **35 maximumscore 2**
 Juiste antwoorden zijn (twee van de volgende):
- 2 de informatieve functie: de tekst geeft informatie over de gevaren van roken
 - 3 de educatieve functie: de waarschuwingen moeten leiden tot ander gedrag van mensen
 - 4 de meningsvormende functie: mensen worden aan het denken gezet door deze waarschuwingen
 - 5 reclamefunctie: de waarschuwingen op de pakjes rookwaar zijn een vorm van ideële reclame / het is een vorm van reclame tegen ongezond gedrag
- per juiste functie met uitleg 1
- **36 maximumscore 2**
- Belangengroep Horeca Nederland / Forces-Nederland / Stichting Rokersbelangen;
 achterliggend belang: geld verdienen (Horeca Nederland) / vrijheid om te mogen roken waar je wilt / beknutting van individuele vrijheid 1
 - de niet-rokersvereniging Clean Air Now (CAN);
 achterliggend belang: roken is schadelijk voor de gezondheid / roken is onaangenaam / schone lucht 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

- 37 **maximumscore 2**
 Voorbeeld van de politiek-juridische invalshoek is:
 • Het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport verwacht een totaal rookverbod in de horeca 1
- Voorbeeld van de sociaal-economische invalshoek is:
 • Horeca Nederland verwacht dat door een rookverbod in de horeca 50.000 banen zullen verdwijnen. / Een rookverbod gaat in tegen de belangen van eigenaars van cafés, discotheken en restaurants 1
- 38 **maximumscore 2**
 De kwestie wel of niet roken in de horeca gaat over verschillende waarden: gezondheid van mensen en de vrijheid / eigen verantwoordelijkheid van mensen. / De kwestie wel of niet roken in de horeca gaat over verschillende normen: een rookverbod instellen of ieder mag zelf uitmaken hoe hij/zij met roken omgaat.
- 39 **maximumscore 1**
 Tekst 27 is het meest objectief, omdat daarin een feitelijke opsomming staat van bepalingen uit de Tabakswet.
- 40 A
- 41 D
- 42 B
- 43 **maximumscore 3**
 • per juist argument 1
 • aantal woorden tussen 60 - 95 1

Voorbeelden van goede antwoorden zijn (één van de volgende):

- Ik ben het **wel** eens met deze stelling. De schade van een rookverbod zal erg groot zijn voor de eigenaren van cafés en discotheken. De eigenaren zullen daardoor veel minder verdienen. Ik ben het daarom eens met de bond Horeca Nederland in tekst 30. (argument 1)
- Het niet mogen roken vind ik ook een aantasting van de persoonlijke vrijheid. (argument 2). In horecagelegenheden moet minstens een aparte ruimte zijn waar mensen kunnen roken. **(73 woorden)**
- Ik ben het **niet** eens met deze stelling. Ik sluit me aan bij de niet-rokersvereniging Clean Air Now. Het is voldoende aangetoond dat roken en ook meeroken erg slecht is voor de gezondheid. (argument 1) Tekst 29 laat dat overduidelijk zien. Je kunt er bijvoorbeeld longkanker van krijgen. (of argument: Roken in de horeca is erg slecht voor het personeel. Zij staan nog meer dan bezoekers bloot aan het roken.) Een wettelijk rookverbod in de horeca is nodig. Alleen het installeren van afzuiginstallaties is onvoldoende (argument 2). Als er veel mensen in een discotheek zijn, helpt een afzuiginstallatie niet. De overheid zou de horeca kunnen helpen bij het rookvrij maken door subsidie te geven. **(90 woorden)**

inzenden scores

Voor dit examen hoeft u geen afnamegegevens aan de Citogroep te verstrekken.